

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ

JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KY

HUE

Bầu cử dân biểu

Khi 6 giờ sáng ngày 10 Juillet này tức là ngày rằm tháng sáu ta, tại công đường Thừa-phủ đã mở cuộc bầu cử dân biểu lần thứ nhất, có quan Công-sứ và quan Phủ-đoán làm chủ tọa. Trên bàn làm việc có để ba thùng dấu phiếu, thùng thường mai ở giữa, bên tả thùng dấu phiếu về hạt Hương - trà - Hương-tiêu, bên hữu thùng dấu phiếu về hạt Phú vang (Phú vang Phú lộc cử một người đại biểu, vì Phú lộc ở xa, nên chia hội đồng bầu cử tại Phú lộc cho tiện). Hai người thư ký ghi số tên mấy người đi bầu cử và nhận thêm bỏ vào thùng; hai người loong toong đứng sắp giấy bãi chỉ bầu cử. Các viên tri huyện, phó thuộc và nha lại có phận sự đều đến đông đủ.

Các công dân và các viên tăng sự Nam triều và bảo hộ có bãi chỉ bầu cử đều lần lượt đến đầu tiếm.

Ở trước bình phong Thừa phủ có gian nhiều tờ cáo bạch của mấy ông có lòng hăng hái ra ứng cử, như ông Đinh đoán, Sắt thì có câu: « Xét liên tình thì dám tự nhận là tư cách đủ », ông Ưng Du thì phán phó với nhân dân nên đến nhà ông mà bày tỏ những điều thỉnh nguyện, ông Nguyễn khoa Tạng thì bày tỏ những công việc ông làm đại biểu trong 4 năm trước. Đến 10 giờ mà ngày ấy lại thấy một bức quảng cáo to tương đản ở trước mặt công chúng, rằng: « Nên bầu cử Đinh đoán Sắt ». Trước cửa Thừa phủ, có « tư thiết » mấy ban rau tươi giải khát, thuốc tây và cau trầu để đãi các ông đi bầu cử, nhưng những người trung lập cũng ít ai ghé vào.

Đoạn đàng 3 giờ chiều, các quan hội đồng khai thùng dấu tiếm thường mai thì ông Nguyễn Tinh được 4 tiếm; kế khai thùng dấu tiếm Hương trà - Hương thấy thì quan Công sứ tuyên bố rằng số bầu cử 810 người mà ông Nguyễn khoa

Tùng chiếm được thắng số chỉ có 269 tiếm, không đủ lệ quá bán, nên phải tái cử; lần thứ ba, khai 1 ứng đầu tiếm Phú vang thì ông Ưng Du được thắng số và đúng lệ quá bán.

Cuộc bầu cử này có vẻ êm đềm, không đều gì lộn xộn, nhưng nghe đâu có vài ông mà tông lý « sát cứ » cho không phải « đầu đơn ứng cử » tại họ có phân nào không cho họ biết trước để tự liệu mà thôi.

Ngày 12 đầu phiếu ông Đinh đoán Sắt trúng cử.

Một người dân đi bầu cử

HÀ-TINH

Việc sưu

Nguyên làng Thai-yên chúng tôi (đồng Văn-lâm, phủ Đức-thọ) có khoản tiền hoa-lợi ruộng công và tiền lợi lúa công. Mấy năm trước đều ký sưu thuế thì lấy tiền ấy phụ cấp, còn thiếu bao nhiêu sẽ chiêu đình phân bổ. Năm ngoái vì phải trích tiền ấy làm thêm hai phòng học trường, nên không được phụ sưu xu nào, dân không ai phân nan; năm nay cơm cao gạo kém, sinh hoạt khó khăn mà theo theo lợi lý-trưởng thì tiền ấy lại dùng để tu bổ miếu và nếu dân cũng phải nộp mỗi người 3\$23.

Sưu thuế chưa xong đã xoay ra việc tu bổ đình miếu, nghĩ đã chán chưa?

Một người dân trong làng

Cũng việc tư lịch

Số là « tư lịch » năm nay, nhà nước thấy trời càng hạn, mất mùa đói kém, nên hoãn kỳ lại chưa định thu tiền bay làm công. Thế mà làng Vinh đại phủ Đức-thọ Lý trưởng cử phân bổ mỗi người dân là 1\$75 tổng cộng là 183\$, không biết Lý Hương định thu tiền cầu cấp làm gì?

Đồng dân lại cầu

BỒ-CHÍNH

Trong số báo 297 ra ngày 9 Juil. let 1930 về mục thời sự bài: « Lai chuyen từ tôi với đôi lao » ở Hương-sơn, HÀ-TINH mà đề lộn Nghệ-an, Bồ-çhính,

QUẢNG-BÌNH

Một tên đại đạo đã bị bắt ở hạt Quảng-trạch có tên Nhạc là ngụ dân ở làng Thổ-ngọc; cái tiếng ăn trộm của hai vợ chồng nó, thì chững như cả hạt đều nghe; nó

lại có cái nghề đốt nhà, nên nhữn tái-vật của nó ăn trộm đem về, cứ tiêu dùng công-nhiệm, và cứ chủ biết được cũng phải nhủi mắt, mà hao lý biết được cũng phải bưng tai. Vì ai nấy đều kinh sợ cái ngọn lửa ác-ngiết của nó cả.

Thế mà trong hôm mồng 1 tháng 6 Annam mới rồi, Nhạc đã bị tên Mồ ở làng Thuận-bái bắt được trong khi lén vào ăn trộm nhà y, y đã trình hương-lý giải quan rồi. Mong sao quan trên cứu xét cho tương tận những tội ác của nó lâu nay, mà trưng trị một cách xứng đáng để trừ hại cho cả công chúng.

Một người trong hạt Quảng-trạch

QUẢNG-NAM

Lại bán bài chỉ

Ở làng Bích-trâm phủ Điện-bàn có nhiều người vì cực khổ phải vào Saigon làm ăn, vợ con ở nhà đem bạc tới nộp thuế, đặng lấy bài chỉ, gửi vào cho mấy người ấy mà lý trưởng cứ đòi mỗi cái 1\$00 mới chịu đưa cho. Bài chỉ là cái bùa hộ thân của người đi làm ăn, dầu eo xạch thế nào, cũng phải cần đủ tiền mà mua cho được, bết kẹp với ai! Một phần thuế đình đã lo trọn mất mới có mà nộp cho đủ, còn phải mua bài chỉ mất một đồng nữa, nghĩ có khổ không?

Bết chuyện

Đã rũi lại rũi thêm!

Quen thối thường mà bị lụy Ngày 29 tháng chạp năm ngoái, ở làng Dương-yên tổng Tiên-giang, huyện Tiên-phước, nhà Ng-Ngô có cúng giỗ, mời Ng-Kim (xã Xuyên), cũng người khách Đệng-hoang-Khuê (chủ Hy). Ba người bên ngày hôm sau cũng đem hội nổi ồn ào. Nhưng đến khi đi chỉ có Khuê và Ngô thôi. Đến nơi, Khuê liệng tiền vào túi, nhảm nhảm hai ngón tay trên tay đã lạnh). Sau đó ít lâu, ở làng Hòa-an, rề Phó-Viên (Đô-Hung) tên là Côn, cũng đi bán cá, lau chấu thế nào, bị nhử eray mất cả bản tay. Vì vậy quan Huyện bắt hỏi, Côn khai đầu đuôi, hết chuyện mới đến chuyện cũ. Vì thế Khuê, Côn, Hy, Ngô và người có hội, đến tên Kim là người đi ăn tiệc cúng lý trưởng Huyện-Bàng cũng bị bắt. Chuyện này nghe đâu họ có tốn kém nhiều và đã có người được

tha, còn kẻ dương chạy vạy.

Lại tháng trước đây, ở làng Phó-lâm tổng Đông-Việt, có cụ Bà Tàn, dân bà già, nhà giàu, mua mười mấy cái mâm sấu heo; có ai bậi tình, tình phái huyện về xét bắt được thứ mâm ấy. Người ta cho là đồ bình khí. Nghe đâu cụ cũng tốn nhiều mà chuyện cũng chưa xong.

Ở miền sơn - cước theo thói quen thói nay sự bầu cử và sấu heo cũng thường thấy luôn, nay nhơn nhíp lộn xộn mà quý rầy như thế, nhà trách nhiệm có nên đề ý đến chăng?

Thấy chuyện

BÌNH-DINH

Lạ thật!

Có ông quan-lộc ở ngụ trong làng Tư-cung (Gò - bời) nhà giàu có, thừa người làng ấy thật thà lại nghèo, nên ông hiệp chế độ luôn.

Năm kia đi h lang ấy từ giết làng nhóm ban dân tu bỏ lại. Đến khi nhóm cử người coi lam thì ông Quan lộc xin lãnh chức Chánh đốc công; lang không bằng lòng. Đến năm ngoài đình lam xong, lập thành rồi. Ông Quan lộc có ý bất mãn nên xúi dục dân lang kêu việc này kiện việc nọ, song không ai chịu làm theo ông. Đến ngày 17 tháng 5 năm nay ông Quan lộc mới ra tay dùng đơn đến tỉnh tố giác việc lang ngụy làm đình mà thiện trich công điền; lại vu cho Hương Cừ chưởi mắng này nọ, nên lang ấy phải trình phủ, phủ phái chánh tổng xét, sức hai bên đến phủ khai.

Lạ thật! cả người lang không ai kiện mà người ngụ đi cáo kiện; như thế không phải là vụ tu sao? Bình-nguyên Lộc-gả lại cứu

PHŨ-YÊN

Số bạc tùy phu

Thị Phú-yên có 19 đồng, (phủ Tuy-an 5 đồng, Tuy-hóa 7 đồng, Huyện Đông-xuân 3 đồng, Sơn-hóa 4 đồng). Số dân chánh nộp là 32.293 người (Tuy - an 11587, Tuy-hóa 10342, Đông-xuân 8429, Sơn hóa 1931). Số bạc tùy phu là 6458\$60 (Tuy an 2317\$40 Tuố hươ 2068\$50 Đđng-xuân 1085\$60 Sơn hóa 396\$80). Trong số bạc ấy cấp cho chánh tổng một tháng 8\$00 Phó tổng 6\$00, mười chín tổng đồng niên ăn lương được 8102\$00.

Như thế số bạc còn dư lại 328\$60 (3458\$60 - 3129\$) không biết để làm chi ???

Củ mông Th. T.

SÁCH TẶNG

Nhật nam thư quán Hanoi có gửi tặng bản báo 3 quyển sách sau đây: 1) THỜI MIỀN (cuốn thứ ba) ông Tân-Sanh soạn giá 0\$10. 2) SÁCH GIẤY LÀM ANH của ông Lê-long-Hồi soạn giá 1\$00. 3) LỊCH-SỬ TIÊU-THUYẾT HÙNG VƯƠNG của ông Ngô trúc Khê soạn giá 0\$10. Xin có lời cảm ơn.

B. B.

MACHINE A CALCULER REBO
Lịch sử báo pháp toán, rất mau, không mệt mỏi, không lộn - QUAN HAI - Huế.

BẮC-KY

HANOI

Tòa Thượng-thẩm xử việc làm bom ở Bắc-giang

Sáng hôm 8 Juillet tòa Thượng-thẩm đã họp để xử vụ làm bom ở Bắc-giang.

Nguyên do việc ấy như sau này: Ngày 9 Mars vừa rồi vào hồi trưa, tự nhiên ở làng Yên-thiên thuộc huyện Lạc-ngao, tỉnh Bắc-giang có một tiếng nổ mà lại thấy ở chỗ phát ra tiếng nổ ấy có một người tên là Bùi-vân-Long bị thương ở mặt và ở tay nằm lăn ra đấy. Sau xét thì ra người ấy đương làm quả bom cối bằng si-mông.

Nhân do qua tỉnh Bắc-giang xét bắt được một chi bộ Việt-Nam quốc dân đảng tên là H. ở trại H. ở huyện Lạc-ngao, tỉnh Bắc-giang có 25 người; và tìm thấy 112 quả bom cối si-mông do chi bộ ấy làm ra chôn giấu cả thảy bốn nơi: 11 quả giấu ở trại H. ở 67 quả giấu ở làng Tân-kỳ 30 quả giấu ở làng Đại-lâm và 3 quả giấu ở gần địa phận trại H. ở Ch. ở 5. dự định đánh một đồn nào ở tỉnh Bắc-giang mà có lẽ dự định đánh huyện Lạc nam thì phải.

Theo như tờ biên bản về việc xử phạt những quả bom bắt được ấy xử chỉ trừ có một quả bị tịch còn thì đều xử một cách rất mạnh mà xét ra có phần

nguy hiểm lắm. Có 16 người bị can. Tòa Nam-an Bắc-giang kết án: 2 người bị xử tử chung thân; 1 người bị 20 năm khổ sai; 1 người bị 10 năm khổ sai; 5 người bị 6 tháng tù và 6 năm quản thúc; 4 người bị 3 năm tù và 10 năm quản thúc; 1 người bị 2 năm tù và 5 năm quản thúc.

Sau khi nghe quan Chương-ly buộc tội và mấy luật sư cãi cho các người bị cáo, tòa tuyên án như sau này:

- 3 người bị chung thân khổ sai.
- 1 người bị 20 năm khổ sai.
- 7 người bị 10 năm khổ sai.
- 2 người bị 7 năm khổ sai.
- 2 người bị 5 năm khổ sai.
- 1 người bị 5 năm tù và 10 năm quản thúc. (Hai người bị khổ sai chung thân trước y án còn bao nhiêu đều tăng án cố).

THÁI BÌNH

Tòa án Thái bình xử vụ Cộng sản Thu tri

Sáng hôm 8 Juillet 1930 tòa án tỉnh Thái bình đã họp để xử vụ Cộng sản tại huyện Thu-Tri thuộc tỉnh Thái bình.

Chín giờ sáng tòa bắt đầu xử việc này. Có tất cả 61 người bị can. Đàng 1 giờ rưỡi tòa tuyên án như sau này: 1 người bị 10 năm quản thúc (bannissement).

- 2 người bị 5 năm tù,
- 7 người bị 3 năm tù (trong số đó có một người xử vắng mặt)

Quảng-Trị, le 5 Novembre 1929

Anh Viễn-Đệ,

Lê Toussaint Mân mới đi Quảng-Ngãi về, thấy đầu Khuynh-Diệp bán hết cả. Ma temme bán cho nhà quê thật nhiều.

Chúng tôi bán chạy cũng mừng, mà riêng mừng cho anh lắm, vì thấy thiên - hạ hết sức hoan - nghinh đầu Khuynh-Diệp và đều công-nhận rằng đầu Khuynh-Diệp là đầu thần-biểu.

TRẦN-ĐÌNH-MẢN

Instituteur
Ecole de plein exercice
Quang-Tri

Kỳ báo sau, nhà thuốc Tham-thiên-Đương sẽ hiện cho bạn Phụ-nữ Việt-nam ta những lời dặn rất khản yều.

Xin chớ bỏ qua ! !

CHỈ CÂY NƠI MÌNH

(PHIÊU - LƯU VÀ XÃ - HỘI TIỂU-THUYẾT)
Tác giả: HECTOR MALOT
GIANG-HA dịch:

Chương thứ ba mươi

Con Bé-rin hiểu rằng đã lỡ lời làm cho ông kia hiểu được, bèn nhanh trí tiếp:

« Tôi có nói thế đấy, nhưng tôi chỉ thưa với ông nếu có tư sự trong ấy thì có cần phải nói cho ông rõ không? »

Nhất hàng là khi có tư sự thì ta cần phải biết, cái đó là có quan hệ đến ông Vũ-phần. Mà không biết rằng ông Vũ-phần đã phải bệnh cũng ở nhiều chuyện ưu-ưu nghĩ làm cho ông chết sao? Bây giờ nếu bình không mà ông được một cái tin dữ, hoặc một cái tin mừng quá sức, mà ông chưa đi bị trước thì

ông chết không nổi mà có lẽ phải hại đến linh-mệnh ông không? Vì thế mà ta cần phải biết trước để dự bị, chứ không muốn cho máu đương không mà đọc bức thư ấy cho ông Vũ-phần nghe.

Ông Ta-luôn nói mấy câu này giọng rất điệu ngọt, khác hẳn ngày thường.

Con Bé-rin cũng cứ làm thỉnh, ngời ngời ông Ta-luôn mà sắc mặt hóa xanh, ông lại nói tiếp:

« Ta tưởng chắc mấy cũng sáng trí, đã hiểu được mấy lời ta nói «đo» vì mấy cũng đã hiểu cái sắc mặt của ông Vũ-phần là có quan hệ cho hết cả mọi người, cả một xã này, nhất là cha cái địa-vị của mình nữa, và một mối cảm tình quá mạnh có thể làm hại đến cái sức mạnh ấy. Tuy ông Vũ-phần coi bộ còn mạnh, nhưng thật ra thì ông đã suy nhược, những sự lao tâm làm cho ông càng ngày càng ốm, và nhất là từ khi bị mà thì ông lại bức bối thêm. Vì thế mà ở đây cái bđm phận của mỗi người đều là tìm-cách làm cho ông bớt ưu-ưu, và được loãn; cái trách

nhệm ấy riêng với ta thì nặng nề hơn hết vì ta là người mà ông tin cậy »

Nếu con Bé-rin mà chưa biết ông Ta-luôn, chưa nghe những người bạn thời nay, chưa nghe câu chuyện của ông Pha-bi-rô và ông Mông-bô-lô, thì có lẽ cái giọng nhơn từ đão đạc của ông Ta-luôn hôm nay đã làm cho nó động lòng; nhưng vì nó đã thấy rõ tâm-lý của ông kia nên không tin được. Ông Ta-luôn cốt là làm cho con Bé-rin nói mà thôi, và đàng đi được mục đích đó thì ông ấy dùng đi phương kế: nào nói lão, nào phỉnh dỗ, nào giả bộ nhân từ. Nó không còn nghĩ ngờ gì nữa, ông Ta-luôn này với ông Te-ô-đô kia hai người cũng một cách, cố ý làm cho biết bức thư Đạ-khà kia nói chuyện chi, chứ thật ra thì hai người cũng không ai chọn-thành cả. Chắc ông Vũ-phần cũng đã biết trước điều này vì ông đã dặn: « Dầu có kẻ că gan đến hỏi, thì mấy cũng đừng nói mà cũng đừng làm cho người ta đoán được ». Vậy bây giờ phải nghe lời

ông Vũ-phần, dầu mấy người kia có tức giận hăm thù, nó cũng không kể vào đâu.

Ông Ta-luôn đứng trước nó, chậm ngo nó; nó góp nhứt tất cả can đảm để trả lời cho ông kia giọng nói có hơi khàn vì nó quá cảm động, nhưng không run:

« Ông Vũ-phần cảm tới đưng cho ai biết đến, ai thơ này ».

Ông Ta-luôn đứng ngay lên, nghe nói liền nổi nóng, nhưng ông cũng giả bộ điệu ngọt mà nói tiếp:

« Biết thế -đi, nhưng ta đây cũng như ông vậy, há lại không nói cho ta biết sao? »

Con Bé-rin không trả lời.

« Vậy thì mấy thật là ngu đần! »

Thưa ông tôi thật ngu đần. Vậy thì mấy phải làm sao cho có trí-không, vì phải biết rằng chỉ có những người khôn ngoan mới ở được cái địa-vị của mình đó; nếu mấy quá thật không thể giữ cái địa-vị ấy thì sau này ta không bình ược mấy như

trước nữa mà phải dudin mây đi. Mấy đã hiểu chưa?

— Thưa ông tôi hiểu.

Vậy thì mấy hãy nghĩ lại; đem hai cái rảnh ngó mà so sánh; để cảnh ngộ ngày hôm nay ở đơn-vi mây, và cái cảnh ngộ ngày mai phải bị-vơ đơc đường dọc sá. Bây giờ đến chiều mây có thì giờ để nghĩ, rồi chiều sẽ trả lời cho ta biết ».

Ông Ta-luôn đứng một chập chờn cho con kia hiểu rằng nó trả lời, nhưng chờ mãi không được, đành phải nhón chân bước ra.

Chương thứ mười một

Ông Ta luôn bảo: « Hãy suy nghĩ ».

Nhưng suy nghĩ thế nào được? Ông Vũ-phần đương chờ đợi nó. Nó bèn đem ra dịch tiếp, từ bảo rằng trong khi dịch chắc có lẽ lòng cảm động của nó sẽ dịu bớt, và nó sẽ định tâm mà suy nghĩ về cách đối phó về sau.

Nó viết tiếp: « Như tôi đã thưa ngài rồi

trong cuộc điều tra tôi đã từng gặp nhiều nỗi khổ khăn, nhất là tìm cho ra cái nấm, tháng

hồi đàm cưới vợ cho ông Ech-mông Bà-da-vinh, người con « rất yêu quý của ngài. Trước hết tôi thù ghét ngài rồi, nếu không có mấy điều chỉ giáo của cô Lo-cô-ler là người đã ban phép « lành cho cái đám cưới ấy, thì tôi « không sao tìm ra được; và tôi « lại còn phải đi tìm hỏi khắp chỗ « này chỗ nọ, đặng mới có thể viết « bức thư trả lời ngài được.

Theo như cuộc điều tra đó thì « người mà đã trở nên vợ của ông « Ech-mông Bà-da-vinh đó là một « người dân bác con trẻ tuổi, có đủ lãnh « hay, nề nếp: Vừa thông-minh, vừa « hiền lành, vừa phước đức, ngay « thẳng; đó là chưa nói cái đung- « nhan gần-điện cái điện mao kítu- « my tuy trong cõi phủ-vân này « cũng như đóa hoa sớm nở chiều « tàn, nhưng cũng đã làm cho làm « người οι chđ linh mà ngày, đại. » (Còn nữa)

SOCIÉTÉ D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS & GARAGES D'ANNAM

HỘI S. E. T. E. G. A. là hội trách-nhiệm vận-bộ, vốn được thay đổi, hội sở tại Quế-bào, xin bố cáo các ngài biết rằng hội định kêu thêm vốn 20.000.000 đ. cho được 40.000.000 đ.

Hội S. E. T. E. G. A. trước đã thành-lập theo thớc Hội chuyên-trách lập-cổ thường, đã khởi-sự ngày 17 Avril 1927, và mới đây (xem báo Tiếng-Anh số 278) đã đổi lại theo thớc hội bất-giới, để cho các ngài cổ-đồng, chỉ chịu trách-nhiệm số cổ-phần của mình chung, và nếu muốn ra hội, thì có thể ra được.

Năm đầu hội S. E. T. E. G. A. đã mở hai hãng sửa xe (garages) lớn ở Quế-bào và Nhatrang. Long chăm chỉ về nghề-nghiệp và sự tinh-xảo của thợ-thuyền đã làm cho hội được đông-ban-hàng thành-tiến.

Hội thêm vốn là để được đủ tiền lưu động mà tổ-chức việc buôn bán xe ca-my-ông (camions), và xe hơi (voitures automobiles) mà các nhà Tây sản lòng kỹ-thức cho hội.

Mỗi phần vốn là 100.000 đ. Những phần vốn ấy sẽ biến-nhận trong tờ kêu thêm vốn của hội.

Các giấy phần vốn phải đính kèm với gửi đến cho Hội-Sở ở Quế-bào, hoặc gửi cho Trung-Pháp Ngân-hàng (Banque Franco-Chinoise) hay Đông-Dương Ngân-hàng (Banque de l'Indochine) để ghi vào sổ của hội, lại phải để cho đủ tiền, no, chỗ sinh đẻ, nghề-nghiệp, chỗ ở.

Số vốn kêu thêm đó, khi nào đủ, thì khóa sổ. Nhưng chậm lắm là 30 septembre 1930. Quý-ban ấy, những phần vốn không nhận, sẽ trả lại cho chủ ấy, phí tổn trả lại về phần hội chịu.

Có các việc gì, xin hỏi Monsieur le Directeur gérant de la S. E. T. E. G. A. ở Quế-bào.

- 1 người bị 5 năm tù án treo.
- 2 người bị 3 năm tù án treo.
- Còn 18 người thì được trắng án.

(D. D. 9 Juillet) KIẾN-AN

Một nhà cách mệnh bị bắt
Phạm-vân-Lung là một đảng-viên Quốc-dân-dảng có tham dự vào việc ám mưu đánh Kiến-an trong tháng Février vừa rồi đã bị bắt ở Trang-sanh (Uông-bi). Phạm-vân-Lung trước làm cho số Mặt-thám ở Hải-phòng. Nhưng trong thời kỳ làm việc cho Cảnh-phủ, Lung cũng vào vận động cách mệnh. Mỗi đến khi việc vỡ ra, số mặt thám biết, Lung mới chịu bỏ trốn. Hồi hai tháng trước có tin Lung trốn vào nhà một người anh ở Tourane. Nhưng khi đến vậy bắt lại không thấy Lung đâu cả.
(N. B. 8 Juillet)

Thông kê điện thoại trong thế giới

Trên thế-giới dùng điện-thoại lâu nay chưa ai biết số mục là bao nhiêu, mà có điều tra cũng không phải là việc dễ. Mới năm trước Tổng-công-ty điện-thoại nước Mỹ phái viên đi khắp các nước mà điều tra số ấy. Cứ theo lời bố cáo về sự kết quả vụ điều tra ấy như sau này:

Loan cả thế giới dùng điện-thoại cộng cả là: 300.990.304 bộ máy nói. Trong số đó:

Nước Mỹ	18.522.767 bộ
Các nước Âu-châu	8.623.407
Châu Á	384.413

Thế là nước Mỹ chiếm hết 60 phần 100, sự nghiệp điện-thoại phát đạt nhất trong thế giới.

Từ năm 1927 đến nay, số máy điện thoại thế giới tăng lên đến 1.583.743 mà nước Mỹ cũng chiếm hơn phần nửa. Hiện một thành Nữ-ước số điện thoại đã nhiều hơn nước Anh, còn so với nước Đức thì xấp hai kia.

Lấy nhân số mà so thì số dùng điện-thoại trong 100 người:

Nước Mỹ	15.8
Giáp-nhà-dại	13.2
Đan-mach	9.
Na-uy	7.7
Nước Áo	7.2
Đức	4.4
Anh	6.3

Một vị nữ-thi-nhân và nữ-cách-mạng An-độ

Từ ông Cam-Đĩa xướng cái chủ-nghĩa « phân-kháng và bất-bạo-động » cho dân Ấn-độ, người em và người con của ông đã bị bắt, mới đây ông cũng bị bắt. Kế nối theo ông mà vận động là Hội-trưởng Quốc-dân hội Khước-bô-Tư. Đến họ Khước vào nhà ngục rồi thì ty vọng của ba trăm vạn dân Ấn-chủ vào nữ-thi-nhân là Na-y-Đức nữ-sĩ. Nữ-sĩ là học trò ông Cam-Đĩa ra gắng làm trọn công việc từ đời của thầy. Mới đây nghe nữ-sĩ cũng đã vào nhà ngục rồi!

Nữ-sĩ là một nhà thi-nhân trữ-danh, lại giỏi cả nghệ kịch khác. Nét chữ của nữ-sĩ, còn để sự nghiệp trong xã-hội rất là to lớn. Nữ-sĩ thiên bẩm hơn người đã có lãnh cao nghị, lại giàu đường mưu lược, kiêm cả tư cách nhà văn hào và nhà chính trị. Gây Mông A Táp là một nhà văn nghệ phê-bình có tiếng ở nước Anh, có làm bài tựa trong quyển sách của nữ-sĩ nói rằng: « Hai con mắt của nữ-sĩ trong suốt như vực sâu mà không biết sâu là bao nhiêu / người ta đã cho câu phê bình ấy là tờ cá trưng chứng đặc-biệt của nữ-sĩ và thi văn và sinh hoạt.

Nữ-sĩ tuổi 13 tuổi đã làm được bài thi dài đến 1300 tiếng (bài thi: Người đẹp trên hồ) mà chỉ trong sáu ngày, thiên tư đỉnh ngộ, xem đó đủ rõ. Cũng lúc ấy nữ-sĩ lại có làm mấy tuồng kịch, hiện nay các nhà điều kiện diễn kịch ấy, công cũng rất là hoan nghênh. Thi của nữ-sĩ, dịch ra Ấn-vân mà ấn hành có trên 200 thứ, cũng có dịch theo các thứ tiếng Âu-độ mà lưu truyền ra các địa phương, phần nhiều là khúc kịch trữ-danh.

Nữ-sĩ tuổi 12 tuổi, đầu trường đại học Phương-độc Lập-Tư, 16 tuổi thì một mình sang nước anh vào Hoàng-gia học-viện, rồi vào nhà

Pháp	2.2
Nhật-bản	1.2

Trung-quốc thì không đứng vào biểu ấy, kể đến 3.100 người mới có một cái máy điện-thoại.
Còn nước Nam ta, không ai điều tra xem 20.000.000 người được mấy bộ điện-thoại !!

Đại học Kiêm-Kiên vài năm, tư tưởng cận-đại ở Âu-châu nữ-sĩ tiếp thụ đã nhiều. Đến khi về nước, thì một mục hăm hồ toàn cái cách cái chủ-đạo giải-cấp (giải cấp Ấn-độ nhiều hơn các nước kia), tuy là mình con nhà giải cấp rất sang ở xứ Ấn-độ mà nữ-sĩ vẫn bảo thời tục thuở nay, tự mình hạ xuống kết hôn với một người dân ông trong hạ đẳng giải cấp, ai ai cũng lấy làm kinh dị.

Nữ-sĩ từ về Ấn-độ, chăm chăm lo việc cải cách xã-hội, năm 1925 bị tuyên làm nghị-trưởng hội quốc-dân. Lấy một người gái mà đương cái địa vị ấy, nữ-sĩ là người đầu tiên ở Ấn-độ. Năm ngoài du-lịch khắp cả Âu-châu, tới đâu cũng có diễn giảng, nhân tình hình chính-trị Ấn-độ càng thấy cấp bậc nên nữ-sĩ lại về nước.

Nữ-sĩ sinh năm 1879, năm nay đã 51 tuổi, già mà còn mạnh. Nữ-sĩ có mấy tập thơ, cũng gần đây mấy bài giảng thuật có quan hệ về xã-hội Ấn-độ như văn-bóa giáo dục v. v. Năm 1914 nữ-sĩ được tuyên làm Hội-viên văn-học-biệt ở nước Anh.

Nữ-giới mà được như nữ-sĩ đã có mấy ai, mà nam-giới cũng thế!
T. T.

Kính thêm mây lời trân trọng của quan lớn Tri-phủ TRẦN-BÌNH-THẠNH

Xem mấy tờ báo Thần-Chương số chết, thấy quan Tri-phủ Trần-bình-Thạnh, bởi hưu (en retraite) Thudamot, lộng nhà thuốc TẠO - NHON - ĐƯƠNG, TRƯƠNG-MINH-Y (HOCMON) ngài nói rằng ngài có bệnh LAO - TÂM nhọc trí, có uống nhiều hiệu thuốc bỏ không mạnh.

May nhờ thứ thuốc SI-LAO BỒ - TANG-HOÀN của Tạo-nhơn-Đương Hocmon mà ngài được mạnh khỏe, ngài khen là LINH-ĐON-THÀNH-DƯỢC (SỐ BA) nên tôi có ý nghe theo như lời ngài tìm qua Hocmon mua 5p00, sáu hộp uống mấy tuần liền đến hết thuốc thì coi chừng bình mới mẻ và tức phải đã hết, và trong mình tôi mát mẻ, ăn ngon ngủ ngon, hình - thể tôi mạnh hơn khi xưa nhiều. Nay muốn cho quí ông, quí thầy và anh em được biết thuốc bổ lao mà dùng tốt hơn là dùng thuốc bổ khác, nên đăng lên báo để ngỏ lời cảm ơn chủ nhà thuốc Tạo-nhơn-Đương Trương-minh-Y, có công báo chữa như là:

BAC - THÁNH - ĐƯỢC TẾ - BAI HOÀN, HACH-ĐẠI-HOÀN, SI-LAO BỒ-TANG-HOÀN, thật rất có giá-trị.
M. NGUYỄN-VAN-CHÍNH
đit Thái.
Trại buôn-bán, ván gỗ và tử gỗ. ở BÌNH-TRIỆU (Giáp-định)

VIỆC THÊ-GIỚI Á-ĐÔNG

TRUNG HOA

Cuộc Nam Bắc phân tranh
Bắc-binh 4 Juillet, - Một tin của phái bắc quân liên-minh nói rằng: các quân đội của chính-phủ Nam-kinh trong trận đánh nhau trên con đường xe lửa Liễu-hải bị đại bại và kéo về mạn Từ-châu-phủ. Một toán quân có sư-đoàn thứ nhì và thứ ba của Bắc-quân đuổi theo bị quân của Nam-kinh.

Diêm-tích-Sơn từ chức
Chính phủ mới ở Bắc-binh Diêm-tích-Sơn đã họp các tỷ-tướng tâm phúc lại Thái-nguyên phủ để bàn việc lập chính phủ mới ở Bắc-binh và để giải quyết việc giao thiệp với các nước ngoài là việc mà hiện nay chưa đủ người chuyên trách.

Tướng-giới-Thạch từ chức thật chăng?

Dù có nhiều tin tức khác, nhưng tình hình Chính-phủ Nam-kinh xem chừng cũng dao động lắm. Nhiều viên chức trong Quốc-dân-dảng, lấy cớ hiện tình nguy ngập mà bách Tướng-giới-Thạch phải từ chức.

AU-CHÂU PHÁP

Đức Pháp giao thiệp
Paris 7 juillet - Trong mấy ngày này, đại biểu đoàn hai nước Đức Pháp cũng nhau điều đình về việc Pháp trả hạt Sarre lại cho Đức. Không có kết quả gì hết, hai bên ý kiến tới bất đồng. Vì vậy có lẽ nay mai sẽ hoãn cuộc điều đình, dự bị công việc dời đến tháng Octobre sẽ hội đàm lại. Nhà Cộng-Sản Eugenio Delmagro bị số Mặt-Thám Pháp bắt.

Arip - Số Mặt-Thám đó là hết sức, đã bắt được nhà Cộng-sản người Ý tên là E. Delmagro. Ông Delmagro năm 1927 đã bị trục xuất khỏi Pháp, sau lại mượn tên giả mà trở lại để hoạt động. Số Mặt-Thám biết rằng ông thường đi lại với các đám cách-mệnh ở Paris. Tháng-Nhật Lao-Động Tổng-Đông-Minh cũng đăng Cộng-sản Pháp ấy cho ông lo việc tuyên truyền trong đám thợ-thuyền ở di-cu sang Pháp, và kiếm-đạt những đoàn thể cách-mệnh người Ý lập nên ở Pháp.

Nước Ý đối với đề án Liên Âu của ông Briand

Nước Ý-Dại-Lợi (Italia) đã gửi lời phúc đáp cho chính phủ Pháp về bản đề án Liên-Âu của ông Briand. Đoàn đầu, Ý tán thành cách liên hiệp không xâm phạm đến chủ quyền của mỗi nước (liên hiệp cách gì là vậy?) Đoàn giữa Ý nói nếu cuộc Liên-Âu thành lập thì nên làm thế nào cho các nước đứng liên kết riêng cũng nhau nữa, làm như vậy để tránh cho cuộc liên-Âu mãi mãi không thành (Ai làm? Sao gọi là thông minh? Keng đút nhau như Pháp với Ý mà nói liên hiệp thì thật (thực ở đâu?) Đoàn sau nói mong sao cuộc liên-Âu sẽ làm cho đời liên lạc các nước bền chặt lại, lấy việc tái-binh làm căn-cứ.

ĐỨC

Chương-trình đảng cách-mệnh Đức
Hà-lâm 4 Juillet, Radio-Dép - Đảng Cách-mệnh Đức tuyên-bố bản chương-trình do hội-nghị bí-mật thảo ra. Chương-trình gồm những điểm này: dùng phương pháp cách-mệnh mà lập nên một nước Đức theo chế-độ Xã-viết; đem đất ruộng, công-giới, và các sự nghiệp thương-mại làm của chung; phân-đổi hòa-ước Versailles và những hiệp-ước; ký từ 1919, cho đến kế-hoạch Young; liên-kết với Nga Xã-viết; Giúp cho các giải-cấp và dân tộc bị áp-bức để mưu cuộc giải-phóng; chống cự với bọn hữu-sản, đem cách-mệnh về-binh thay vào quân-đội hiện giờ.

Chương-trình Tái-chính nước Đức
Liên-bang hội-đồng đã ưng-choán bản chương-trình Tái-chính. Tuy vậy, đảng Quốc-gia tại Nghị-viên như-định phân-đổi, có lẽ thủ-tướng Brüning sẽ điều-

định cũng 20 ông nghị-viên về phái bá-tước Wetzlar (hữu-độc) đã đến khi bầu quyết cho được đa-số tin-nhiệm.

BA-LAN (Pologne)

Tình hình liên xô ở Ba-lan
Varsotte 4 Juillet, Imp. - Hải-quân nước Ba-lan (Pologne) mới tăng thêm 2 chiếc tuần-dương-hạm, 5 khu-trục chiến-hạm, 3 tàu lặn, 6 tàu có súng cối xay, v. v. . . Hải-quân thêm như vậy vì chính phủ sợ xảy ra biến-động.

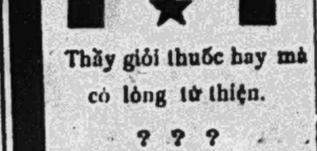
Chính-phủ đã hạ-lệnh bắt 33 người nghị-viên về phái phân-đổi bị cáo về tội tố-chức hội-nghị bí-mật để mưu đánh đổ chính-phủ hiện-thời.

Ở Silésie, có biến-động lớn, cảnh sát xung-đột công-thợ thuyền thiết-nghiệp. Thợ thuyền làm biểu-tình cách-mệnh, có nhiều người chết, làm người bị thương.

NGA Cộng-sản

Sáo sập xuất bản

Đến ngày 16 Juillet này ở Hanoi sẽ có tờ báo mới gọi là CÔNG-BÁO.

AN MẠCH CHO ĐƠN MÀ KHÔNG LẤY TIỀN

Am-hiêu bệnh-linh người Nam ta, án mạch chữa bệnh, theo khoa học tân thời, rất là thần hiệu, chỉ có thầy thuốc

ĐIỀU-NGUYỄN ĐẠI DƯỢC PHONG

số nhà 121 hàng Bông cây đa cửa quyền HANOI

TOURANE

Xuống PHAM-CU-BÁI
Rue Đỗ-Hữu-Vị

CHẾ TẠO ĐÚ KIỀU BÀN GHÉ Thonet

Bán buôn và bán lẻ

HIỆU THUỐC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

VĨNH - HUNG - TƯỜNG

VINH - HATINH - DONGHOI - HUE - TOURANE - FAIFOO

Bán chiếu hàng

Từ 15 tháng năm (11 Juin 1930) cho đến 15 tháng sáu (10 Juillet 1930).
Thuốc cơ tinh giá thường, nhưng có hoa hồng miễn.
Mua từ 15 đến 1000 được hoa hồng 3%
- 1015 đến 3000 - 4%
- 3015 đến 5000 - 5%
Quý-khách không muốn lấy hoa-hồng thì bán-hiệp xin mua như sau này:
Mua 1000 trở lên, xin mua một năm báo Tiếng-Anh hay một năm Phụ-sở-Tân-vân.
- 2000 trở lên, xin mua một năm Phụ-sở Tân-vân năm Tiếng-Anh.
- 3000 trở lên, xin mua cả hai tờ báo, mỗi báo một năm. Xin đồng-bào chiếu cố
Ngay kinh cáo
祥興永
村樂德生

NƯỚC MẮM BẮC-ĐẦU

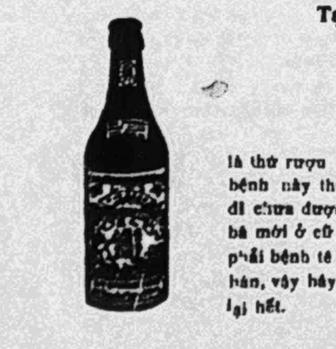
Cửa ĐÔNG-LỆ THƯƠNG-CỤC QUẢNG-BÌNH

NGÂN BỒN 25.000.000
Số làm tại cửa ĐỀ NHẬT-LỆ cách tỉnh lỵ 1 kilômêtrê

Đã được nhiều nhà du lịch tây và ta tới quan sát tại số làm, chứng chỉ sự tinh khiết và được đặc tiếng ban khen là ngon không pha chế, có thể để hàng mấy năm năm không có mùi.
Bản bì u đã bán khắp cả Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ và Ai-lao.
Mong rằng các ngài lưu tâm báo người nhà mua nước mắm Bắc-Đầu để dùng hay đem làm quà choban cho hơn cho vật khác.
Thơ và tiền bạc xin gửi cho M. TRẦN NHẬT TÂN là Directeur của bản hiệp ĐÔNG-LỆ THƯƠNG-CỤC

Ảnh tráng men hiệu Hương-kỳ

Ảnh tráng men tại HIỆU HƯƠNG-KỶ có nhiều kiểu tròn vuông và chữ dục. Bờ dục có thứ lớn đến 27x33 mà tròn thì có thứ nhỏ đến 22m/m, cộng mười lăm kiểu, nhiều kiểu rất nhỏ, rất đẹp, mời các Quý-khách quá bộ đến xem.

Tại sao tứ chi thường hay mỏi mệt và tê buốt? Ấy mảc phải bệnh tê, phong thấp-rối! Vậy mau dùng:

MAO - KÊ TỬU

là thứ rượu chuyên trị về chứng tê và phong-thấp, bất luận nam, phụ, lão, trẻ, mảc phải bệnh này thườg hay chân tay bại hoải, các đầu ngón xương thường thấy bứt rứt, hoặc đi cựa được nửa dặm đường đã thấy đau gối mỏi mệt hình như muốn ngã vậy, dần dần mảc mới ở cữ lấy thứ rượu này vừa uống vừa xoa bóp ít lâu thì sẽ không bao giờ mảc phải bệnh tê vì công dụng của nó rất mau chóng, cho nên thường thường không đủ mảc hán, vậy háy giờ đã có rồi, xin mau mau đến bản Dược-phòng mảc hỏi, kéo chậm chân lại hết.
Chai lớn 1\$80 Chai trung 0\$80 Chai con 0\$20

Những thứ rượu thuốc của Bản-Dược-phòng có giấy đều đã phép của Chính-phủ cho lưu-hành trong khắp xứ Việt-Nam.

ĐẠI-QUANG-DU-ỢC-PHÒNG

47 Hàng Đường Hanoi, giáy nói 805

Ở xứ Việt-Nam này nhiều người ưa dùng nhất là Rượu nào?

VẠN-THỌ-CHỪNG-TỬU-TỬU

là thứ rượu rất có giá-trị dùng để bồi bổ khí huyết hư kém, thận thủy bất tác, ăn không được, ngủ không yên, về đường con cháu hiếm hoi, hoặc đàn bà kinh nguyệt không đều hay ra khí hư, uống giết rượu này liền thấy kiến-hiệu, còn một điều nữa rất tốt là các ngài gặp có việc gì vai mưng, lấy thứ rượu này mà lễ lễ lại còn lịch-sự hơn cả thứ rượu khác, vì nó vừa ngon, vừa ngọt lại vừa bổ, chớ nên nhiều người ưa dùng rượu này lắm.
Chai lớn 1\$20 Chai con 0\$60

Những thứ rượu thuốc của Bản-Dược-phòng có giấy đều đã phép của Chính-phủ cho lưu-hành trong khắp xứ Việt-Nam.

ĐẠI-QUANG-DU-ỢC-PHÒNG

47 Hàng Đường Hanoi, giáy nói 805

